

Förslag till beslut

30.11.2023

TEM/17693/2023

Statsrådets beslut om undantag från krav som gäller organiseringsansvar för arbetskraftsservice inom ett sysselsättningsområde som utgörs av staden Jakobstad, Kronoby kommun, Larsmo kommun och Pedersöre kommun

Ansökan

Om kommuner ansöker om ett sådant undantagstillstånd som avses i 4 § i lagen om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa lagar som har samband med den (383/2023, nedan *införandelagen*) ska de lämna in en ansökan om undantagstillstånd till arbets- och näringsministeriet senast den 31 oktober 2023. Kommunerna ska också lämna in en plan för ordnande av arbetskraftsservice.

Den 31 oktober 2023 lämnade staden Jakobstad, Kronoby kommun, Larsmo kommun och Pedersöre kommun in en sådan ansökan om undantag från krav som gäller organiseringsansvar som avses i 4 § i införandelagen till arbets- och näringsministeriet. Handlingen grundar sig på de beslut som fattades av Kronoby kommunfullmäktige den 23 oktober 2023, Larsmo kommunfullmäktige den 30 oktober 2023, Pedersöre kommunfullmäktige den 23 oktober 2023 och Jakobstads stadsfullmäktige den 23 oktober 2023.

Den 7 november 2023 bad arbets- och näringsministeriet kommunerna att komplettera sin ansökan och lämna in en plan för ordnande av arbetskraftsservice till arbets- och näringsministeriet så snart som möjligt. Den 13 november 2023 bad arbets- och näringsministeriet dessutom kommunerna att komplettera sin ansökan med ett avtal om ett gemensamt organ eller ett grundavtal för en samkommun under loppet av samma vecka, det vill säga senast den 19 november 2023. Den 16 november 2023 lämnade kommunerna till arbets- och näringsministeriet in en komplettering till sin ansökan, en plan för ordnande och ett uppdaterat avtal om ett gemensamt organ för organiseringen av arbetskraftsservicen.

Staden Jakobstad, Kronoby kommun, Larsmo kommun och Pedersöre kommun lämnade in ansökan om undantagstillstånd inom den utsatta tiden och kompletterade på begäran av arbets- och näringsministeriet sin ansökan med en plan för ordnande av arbetskraftsservice. Arbets- och näringsministeriet har behandlat ansökan och föreslår att statsrådet beslutar följande.

BESLUT

Med stöd av 4 § i lagen om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa lagar som har samband med den ger statsrådet sysselsättningsområdet för staden Jakobstad, Kronoby kommun, Larsmo kommun och Pedersöre kommun tillstånd att ordna arbetskraftsservice.

Ansvaret att ordna arbetskraftsservice och uppgifterna inom det ansvaret övergår till sysselsättningsområdet i enlighet med införandelagen.

Motivering

I 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023, nedan *organiseringlagen*), finns bestämmelser om villkoren för organiseringsansvaret för arbetskraftsservicen. Enligt den paragrafen ska en kommun där arbetskraften är mindre än 20 000 personer bilda ett samarbetsområde (*sysselsättningsområde*) för att ordna servicen tillsammans med en eller flera andra kommuner så att arbetskraften sammanlagt i de kommuner som ingår i sysselsättningsområdet uppgår till minst 20 000 personer totalt. Sysselsättningsområdet ska utgöra ett geografiskt sammanhängande och i arbetsmarknads- och pendlingshänseende funktionellt område.

Det sammanlagda arbetskraftsunderlaget i staden Jakobstad, Kronoby kommun, Larsmo kommun och Pedersöre kommun är 19 409 personer enligt de senaste fastställda uppgifterna, som gäller 2021. Kommunerna utgör ett geografiskt sammanhängande område där i genomsnitt 86 procent av den arbetande befolkningen pendlar inom området. Arbetsplatssufficiensen i kommunernas område är cirka 86 procent. I sin ursprungliga ansökan ansökte kommunerna om undantagstillstånd bland annat av språkliga skäl, och i sitt kompletteringsbrev också med stöd av 4 § 1 mom. 5 punkten i införelselagen.

Enligt 4 § 1 mom. får statsrådet med avvikelse från 12 § i lagen om ordnande av arbetskraftsservice ge ett sysselsättningsområde tillstånd att ordna arbetskraftsservice om arbetskraftsunderlaget understiger 20 000 personer. Undantag får göras om minst ett av villkoren i 1–5 punkten uppfylls. Enligt 2 punkten får undantag göras om det behövs för att trygga de finsk- eller svenskspråkiga invånarnas språkliga rättigheter. Enligt 5 punkten är undantag möjlig om beviljandet av undantagstillstånd är motiverat av något annat särskilt skäl som gäller de geografiska lösningarna för att ordna service, behovet av service, kostnaden för servicen eller andra faktorer som hänför sig till ordnandet av service, om ett avtal har ingåtts eller ett beslut fattats med avseende på ordnandet av arbetskraftsservice och det finns en plan enligt 15 § 4 mom. i lagen om ordnande av arbetskraftsservice som tryggar en tillräcklig servicenivå.

Kommunerna motiverar sin ansökan om undantagstillstånd med att Jakobstadsregionen är ett av få områden i Finland med svenska som majoritets- och förvaltningspråk. Enligt ansökan har 75 procent av invånarna svenska som modersmål, 19 procent finska och 6 procent något annat språk. Enligt ansökan innebär det här att det är viktigt att säkerställa den språkliga servicen inom sysselsättningsområdet och även kunna erbjuda gränsöverskridande språkliga tjänster inom sysselsättning och utbildning. Ett sysselsättningsområde i Jakobstadsregionen främjar enligt ansökan särskilt de språkliga servicebehoven i både Jakobstads- och Karlebyområdet.

Enligt ansökan är det område som kommunerna utgör geografiskt sammanhängande och bildar en funktionell helhet och ett pendlingsområde. Arbetskraftsunderlaget är 19 409 personer och regionens befolkning växer, vilket betyder att området är nära att uppnå det arbetskraftsunderlag som krävs. Dessutom skulle Jakobstadsregionen i ett eget sysselsättningsområde enligt ansökan ha bättre möjligheter att reagera på förändringar, bättre lokalkännedom gällande såväl företag som personer i arbetsför ålder, möjlighet att skraddarsy verksamhet enligt lokala behov, en möjlighet att själva bygga upp verksamhetssystemen och formerna samt

vara en lokal aktör som för tjänsterna närmare invånarna, vilket har varit syftet med reformen. Regionen har en likartad näringsstruktur, arbetslösheten är låg och andelen exportindustri än större än genomsnittet i landet.

I det brev som kompletterar ansökan motiverar kommunerna sin ansökan om undantagstillstånd också med att omfattande samarbete har bedrivits i regionen redan tidigare. Jakobstadsregionen har en gemensam samarbetsnämnd där kommunernas ledande förtroendevalda och tjänsteinnehavare sammanträder 8–10 gånger per år. Kommunerna har också ett gemensamt näringslivsutvecklingsbolag, Concordia. Bolaget kommer att samarbeta tätt med sysselsättningsområdet. Kommunerna hör till samma välfärdsområde, vilket torde göra arbetet för att främja sysselsättningen och näringarna smidigt och effektivt. Innan välfärdsområdena inrättades hade kommunerna ett gemensamt samarbetsområde för social- och hälsovården. Kommunerna har också ett gemensamt samarbetsområde för miljöhälsovård. Kommunerna äger den gemensamma flygplatsen tillsammans med Kronoby Flyghangar Fastighets Ab, där även Karleby stad är delägare. Ett så omfattande samarbete har kommunerna inte med Vasa stad eller de övriga kommunerna i Österbotten.

Dessutom konstaterar kommunerna i sin ansökan att pendlingsområdet omfattar staden Jakobstad, dess grannkommuner och Karleby stad. Arbetsmarknaden är gemensam för hela Jakobstads- och Karlebyregionen. Enligt ansökan är det trots det inte logiskt att bilda ett sysselsättningsområde med Karleby, eftersom Jakobstadsregionen administrativt hör till landskapet Österbotten och de administrativa gränserna sammanfaller med Vasa och Österbotten. Till det här samarbetet hör till exempel välfärdsområdet, som ordnar service för arbetslösa, och landskapsförbundet, som har en viktig roll i den strategiska planläggningen som stöder näringslivets behov. Karleby hör i sin tur till Mellersta Österbotten. Pendlingen från Jakobstadsregionen mot Vasa och söderut är enligt ansökan minimal, och arbetsmarknaden är inte gemensam, vilket i sin tur innebär att ett gemensamt sysselsättningsområde med Vasa inte är en logisk lösning. Däremot är samarbetet både söderut och norrut viktigt för Jakobstads sysselsättningsområde och har enligt ansökan redan diskuterats regionalt.

Enligt 4 § 2 mom. i införandelagen förutsätter undantag dessutom att de kommuner som utgör ett sysselsättningsområde anvisar tillräckliga ekonomiska resurser och personalresurser för att ordna arbetskraftsservice och att inte servicenivån i området eller i ett annat sysselsättningsområde försämras avsevärt till följd av undantaget.

Den 16 november 2023 lämnade kommunerna in en plan för ordnande av arbetskraftsservice till arbets- och näringsministeriet. Enligt planen erbjuds Jakobstadsregionens arbetskraftsservice vid servicepunkten i Jakobstad. Dessutom finns begränsad service vid samservicepunkterna för sysselsättningsområdets kommuner samt vid Navigators/Ohjaamos servicepunkt som är avsedd för unga och vid integrationsenheten i Jakobstadsregionens utrymmen, där man betjänar invandrare oberoende av invandringsorsak. I nuläget har Österbottens arbetskrafts- och näringsbyrå ett verksamhetsställe i Jakobstad. Därmed minskar inte antalet verksamhetsställen i det sysselsättningsområde som ansökan gäller.

Arbets- och näringsministeriet beräknar att cirka 22 årsverken övergår från statens personal till det sysselsättningsområde som bildas av Jakobstad, Kronoby, Larsmo och Pedersöre. I den plan för ordnandet som kommunerna

lämnat in uppges det att det uppskattade verkliga antalet årsverken som behövs i det sysselsättningsområde som beretts för Jakobstadsregionen är minst 25–26 anställda. Det bör beaktas att kommunerna i regionen för närvarande har bland annat sysselsättningskoordinatorer, arbetstränare, arbetslivshandledare och personer som tillhandahåller andra sysselsättningstjänster, varav en del i tjänsteförhållande. Överföringen av myndighetsbefogenheter avtalas separat mellan sysselsättningsområdet och medlemskommunerna då beredningen av sysselsättningsområdet framskrider och detaljerna i planerna specificeras. Personalens storlek ändras därmed inte avsevärt jämfört med nuläget, vilket kan anses bidra till att trygga servicenivån.

Statsrådet anser att det är motiverat att bevilja undantagstillstånd för ett sysselsättningsområde som bildas av staden Jakobstad, Kronoby kommun, Larsmo kommun och Pedersöre kommun med hänsyn till de geografiska lösningarna för att ordna service, behovet av service, kostnaden för servicen samt andra faktorer som hänför sig till ordnandet av service, i synnerhet av skäl som gäller tryggandet av de språkliga rättigheterna. Statsrådet anser också att kommunerna utifrån sin plan för ordnandet kommer att anvisa tillräckliga ekonomiska resurser och personalresurser för att ordna arbetskraftsservice och att servicenivån i det aktuella området eller i ett annat sysselsättningsområde inte försämras avsevärt till följd av det undantag som kommunerna beviljas.

I 13 § i organiseringslagen finns bestämmelser om samarbete mellan kommuner för att fullfölja organiseringsansvaret. Enligt 1 mom. ska de kommuner som bildar ett sysselsättningsområde avtala om hur arbetskraftsservicen och de uppgifter som har samband med den ska organiseras baserat på lagstadgat samarbete enligt kommunallagen (410/2015). I praktiken innebär det här antingen ett gemensamt organ eller en samkommun.

I ett avtal som lämnades in till arbets- och näringsministeriet den 16 november 2023 har de kommuner som ansöker om undantagstillstånd avtalat om att inrätta ett gemensamt organ för organiseringen av arbetskraftsservicen i sitt område. Staden Jakobstad är ansvarig kommun enligt avtalet. Kommunerna har därmed avtalat om fullföljandet av organiseringsansvaret i den form som föreskrivs i 13 § i organiseringslagen.

Med hänvisning till det som anförs ovan anser statsrådet att de villkor för beviljande av undantagstillstånd som anges i 4 § i införandelagen är uppfyllda och att det som helhet betraktat är ändamålsenligt att bevilja undantagstillstånd för ett sysselsättningsområde som utgörs av staden Jakobstad, Kronoby kommun, Larsmo kommun och Pedersöre kommun.

Samråd

Ärendet avgjordes utifrån ansökan utan samråd med de berörda kommunerna.

Delgivning

Beslutet delges staden Jakobstad samt Kronoby, Larsmo och Pedersöre kommuner som vanlig delgivning. Beslutet anses ha kommit till dessa kommuners kännedom på brevets ankomstdag.

Ändringssökande

Detta beslut får överklagas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Besväransvisning medföljer som bilaga.

Beslutet får verkställas trots besvär, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

Tillämpade bestämmelser

Lag om ordnande av arbetskraftsservice (380/2023), 12 och 13 §
Lag om införande av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och vissa lagar som har samband med den (383/2023), 3 och 4 §
Förvaltningslag (434/2003), 34 § 2 mom. 5 k, 58 och 59 §
Lag om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003), 19 §
Lag om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019), 8 § och 122 § 3 mom. 1 k

Mer information

Regeringssekreterare Meri Pensamo, telefon 029 50 47226 och e-post fornamn.efternamn@gov.fi, ger mer information.

Arto Satonen
Arbetsminister

Meri Pensamo
Regeringssekreterare

BILAGA

Besväransvisning till högsta förvaltningsdomstolen

DISTRIBUTION

Staden Jakobstad
Kronoby kommun
Larsmo kommun
Pedersöre kommun

FÖR KÄNNEDOM

ANM/arbetsministerns specialmedarbetare Svahn
ANM/AKO (avdelningen Regioner och tillväxttjänster)
FM/KAO (Kommun- och regionavdelningen)
Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten
Närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter